

Konijnenlaan 7, woonhuis

Adres	Konijnenlaan 7
Postcode	2243 EM
Kadastraal nummer	F10740
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermd monument	3
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis en twee hekpijlers
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	1935

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS met aangebouwde GARAGE en in het ontwerp geïntegreerde TERRAS, VERHOOGDE STOEP en BLOEMBAKKEN uit 1935 en twee HEKPIJLERS. Het interieur maakt onderdeel uit van de bescherming voor wat betreft de oorspronkelijke indeling en detaillering. De verwachtingswaarde van het interieur is zeer hoog, aangezien sinds de bouw alleen een verbouwing in verband met het plaatsen en vernieuwen van dakkapellen heeft plaatsgevonden.

Inleiding

Het woonhuis werd in 1935 ontworpen door Jan Wils in opdracht van Mr. H.K. Versteeg. Versteeg was mededirecteur van de Onderlinge Verzekeringsmaatschappij Eigen Hulp (OLVEH). In 1931-32 liet de maatschappij in haar vestigingsplaats Den Haag een nieuw kantoor bouwen, naar ontwerp van de architect Jan Wils. Het gebouw beviel Versteeg kennelijk goed, want kort daarop verzocht hij de architect een nieuw woonhuis voor hem zelf te ontwerpen aan de Konijnenlaan in Wassenaar. Versteeg woonde op dat moment al elders in het dorp, aan de Prins Frederiklaan 19. De eerste steen van het huis vermeldt: "De eerste steen van dit huis is gelegd door Truus Versteeg, 17 aug 1935".

Wils ontwierp een evenwichtig, sterk horizontaal gericht huis waarin de invloed van het kubistisch expressionisme van de Nieuwe Haagse School en Frank Lloyd Wright goed zichtbaar is. Het huis kenmerkt zich behalve door de heldere belijningen vooral door het zeer zorgvuldige materiaalgebruik.

In 1956 werd naar tekeningen van Jan Wils zelf een dakkapel vervangen en er een toegevoegd.

Over de architect

Jan Wils (1891-1972), geboren te Alkmaar als zoon van een aannemer, behoorde net als veel generatiegenoten nog tot de autodidacten onder de architecten. Behalve tekenlessen aan de Burgeravondschool in Alkmaar deed Wils zijn bouwtechnische kennis vooral op in de werkplaats van zijn vader. In 1912 won hij met zijn inzending 'Thuys' de tweede prijs bij de Nationale Bouwkundige studieprijsvraag 'landelijke woning'. Van 1914 tot 1916 werkte Wils als tekenaar op het bureau van H.P. Berlage in Den Haag. De periode versterkte zijn maatschappelijke engagement. Hij maakte kennis met het invloedrijke werk van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright.

In 1916 vestigde Wils zich als zelfstandig architect in Den Haag en sloot zich aan bij de Haagsche kunstkring en later ook de groep rond het tijdschrift De Stijl waarvan onder andere ook Piet Mondriaan, Theo van Doesburg, Bart van der Leek en architect J.J.P. Oud deel uitmaakten. De contacten met deze kunstenaarskringen waren van grote betekenis. Hij ontplooiëde zich als auteur over architectonische kwesties en schreef onder andere voor de tijdschriften Wendingen, Het Bouwbedrijf en De Stijl.

Nadat hij al enkele woon- en andere gebouwen had ontworpen, vestigde Wils vooral naam als architect met zijn ontwerp voor de Papaverhof (1919-1922) in Den Haag, een hoefijzervormig complex van 128 middenstandswoningen, getypeerd door een rechthoekige massa-opbouw en horizontale detaillering die onmiskenbaar de invloed van Wright liet zien.

Daarna kreeg hij een goed gevulde orderportefeuille met onder andere de Deurenfabriek Bruynzeel in Zaandam als een belangrijk opdrachtgever. In 1926-1928 ontwierp Wils het Olympisch Stadion in Amsterdam en kort daarna het nabij gelegen Citroëgebouw.

De ontwerpen behoren inmiddels tot de klassieke canon van de moderne architectuur ofwel het Nieuwe Bouwen in Nederland.

Wils bleef echter ook architect van woongebouwen. In Wassenaar ontwierp hij in 1935 een landhuis aan de Konijnenlaan, een fraai horizontaal geleed gebouw met een geprononceerd pannendak met ruim overstek. Het kreeg de zorgvuldige detaillering die Wils zich ondertussen eigen had gemaakt. Aan de Lange Kerkdam kwam in 1938 een tweetal dubbele woningen naar zijn ontwerp tot stand. Een jaar later volgde een ensemble van drie woningen aan de Ridderlaan. De opzet met het getoogde ingangsportaal, de toepassing van ronde en eveneens getoogde vensteropeningen gaven het een enigszins behoudend karakter, passend bij de landhuissfeer van Wassenaar.

Wils bleef ook na de Tweede Wereldoorlog actief als architect en ontwierp behalve verschillende wooncomplexen, onder meer ook het Badhotel Bouwes in Zandvoort en Hotel De Wageningse Berg in Wageningen.

Over Groot Haesebroek

De bebouwing van de villawijk Groot Haesebroek kwam vanaf het begin van de twintigste eeuw op gang, samen met de ontwikkeling van Park Oud Wassenaar. De N.V. Exploitatiemaatschappij Park Groot Haesebroek, waarvan Wouters directeur was, bracht de kavels van beide parken tegelijkertijd in de verkoop. Vanaf 1910 kwam de verkoop goed op gang. In dezelfde tijd werd het kasteel Oud Wassenaar omgebouwd tot hotel met als idee dat het dienst kon doen als gastenverblijf voor de nieuwe bewoners van de villaparken. De bloeitijd was van 1915 tot 1921 toen maar liefst 52 kavels, voornamelijk langs de Schouwweg, Konijnenlaan en Koekoekslaam, werden verkocht. Het architecten- en projectontwikkelingsbureau Hoek en Wouters ontwierp een groot aantal van deze huizen, waaronder Schouwweg 61 in 1909, Schouwweg 79 'Eikenterp' uit 1910 en Konijnenlaan 29 in 1911. Co Brandes, als architect aan het bureau Hoek en Wouters verbonden, tekende onder meer Groen van Prinsterenlaan 11 in 1915 en Schouwweg 107, beide in 1915 en nummer 102 in 1917.

De Konijnenlaan is een lange, licht slingerende weg tussen de Stoeplaan en de Koekoekslaam. De laan kent een hoge concentratie aan hoogwaardige architectuur, waarbij de huizen individueel (niet in een rooilijn) en uniek ten opzichte van de laan gelegen zijn; de laan is anno 2012 de duurste straat van Nederland.

Stedenbouwkundige aspecten

Het vrijstaande huis ligt ruim 35 meter terug van de Konijnenlaan en is rondom door een tuin omgeven. Aan de linkerkant van het perceel is een (auto)oprit en bevindt zich tevens de aangebouwde garage.

Architectonische beschrijving¹

Het huis bestaat uit een langgerekt hoofdvolume van twee bouwlagen onder schilddak met haaks daarop een volume van een bouwlaag met schilddak (garage). De nok hiervan blijft net onder de dakvoet van het hoofdvolume. Aan de rechterzijde (zuidwestzijde) is het volume uitgebouwd in één laag met balkon. Het terras aan de zuidzijde maakt een geïntegreerd onderdeel uit van het hoofdvolume door het werken met borstweringen en doordat de veranda doorloopt in het terras. Aan de voorzijde vormen op soortgelijke wijze gemetselde bloembakken en een verhoogde stoep naar de hoofdentree een onlosmakelijk onderdeel van het ontwerp.

Het huis is opgetrokken in een gele, langgerekte baksteen die in een kettingverband is toegepast waarbij de stootvoegen smal zijn en een volle voeg bevatten en de lintvoegen diep terugliggen en een schuine 'afzaat' hebben. Bij de veranda zijn witgeglazuurde bakstenen gebruikt die een zeer dunne lintvoeg hebben die volledig vol gevoegd is en die zonder verband gestapeld zijn. Er zijn zwart geglazuurde stenen bij de bovenzijde en speciale vormstenen ter plaatse van hoeken. De schilddaken zijn gedekt met rode Romaanse pannen en hebben een ruim overstek. Op het dak bevinden zich enkele gemetselde schoorstenen. De borstweringen van het terras en de stoepen aldaar zijn in grauwe steen opgemetseld; de bloembakken en de plint aan de voorzijde alsmede de borstweringen aldaar zijn in rode steen gemetseld. Het terras zelf is betegeld met gebakken klinkers in rood en antraciet. De ramen en terrasdeuren zijn van staal; de lekdorpels van geglazuurde, afgeronde tegels. Op de verdieping lopen deze lekdorpels als een waterlijst over de gevel door. Behalve blank glas is ook gekleurd glas-in-lood toegepast. Overige deuren zijn van hout. Het huis is tot in de kleinste details gedetailleerd, waarbij alles tot op de steenmaat is uitgemeten en hier nog te noemen het toepassen van zwart geglazuurde bakstenen ter plaatse van het horizontale vensterstrook aan de voorzijde en ter plaatse van de driehoekige muurdammen tussen de verdiepingsramen en het gebruik van smalle, staande vensterstroken met glasstenen bij de garage. Ook oorspronkelijke details zoals de brievenbus zijn behouden.

Hekpijlers

Twee gemetselde hekpijlers, gelegen aan de toegang tot het perceel, met een rechthoekig grondvlak en een gebogen vorm, opgemetseld in een lange steen, die ter afsluiting staand gebruikt is.

Waardstelling

Het woonhuis met garage, terrassen en bloembakken en hekpijlers uit 1935 is vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische- en ensemblewaarde van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar

- als onderdeel van, als uitdrukking van en als herinnering aan de ontwikkelingsgeschiedenis van Wassenaar en de geschiedenis van de wijk Groot Haesebroek in het bijzonder;
- vanwege de plaats die dit huis inneemt in het oeuvre van de nationaal en internationaal hoog gewaardeerde architect Jan Wils;
- als voorbeeld van een huis in kubistisch-expressionistische stijl, een stijl die relatief zeldzaam is in Wassenaar;
- vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm, en voor de bouwtijd en bouwstijl typerende en zeer zorgvuldige materiaal- en kleurgebruik en detaillering;

¹ Deze beschrijving is geen uitputtende beschrijving maar een beknopte schets van de belangrijkste aspecten ten aanzien van hoofdvorm, materialen en detaillering.

- vanwege de ligging binnen een van rijkswege beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de beeldondersteunende ligging aan de Konijnenlaan.

Bijlagen

Foto's situatie 2012; afbeelding Google Earth; kadastrale kaart.

Literatuur/bronnen

Gemeentearchief/bouwdossiers; Archief Nederlands Architectuurinstituut; bezoek ter plaatse 26 juni 2012, waarbij geen toestemming voor het bezoek aan het interieur is verleend; www.bonas.nl; http://nl.wikipedia.org/wiki/Johan_Mutters;

Berlage, H.P., A. Keppler, W. Kromhout, J. Wils, 'Arbeiderswoningen in Nederland', Rotterdam, 1921;

Bewonersvereniging 'De Kieviet', 'Een eeuw Park de Kieviet 1910-2010', 2010;

Fanelli, G., 'Moderne architectuur in Nederland, 1900-1940', 's Gravenhage 1978, 325-326;

Lit, R. van, et.al, 'Jong Monumentaal Wassenaar', 2003;

'Moderne bouwkunst in Wassenaar 1900-1965', 2007, uitgave Comité Open Monumentendag Wassenaar;

Scheffer, C., 'Jongere bouwkunst en stedenbouw, Wassenaar, provincie Zuid-Holland, 1993;

Vries, R. de, 'Jan Wils, 75 jaar, Bouw, jrg 21, 8(1966), 275;

Wils, J., 'De sierende elementen van de bouwkunst, Rotterdam, 1923;

Wils, J., 'De vereenvoudiging van de woning', Het Bouwbedrijf, jrg 2, 4(1925), 142-144;

'Jan Wils overleden', Bouw, jrg 27, 11(1972), 395.

Disclaimer

Deze redengevende omschrijving is door een onafhankelijke adviseur in architectuurhistorie, mevr. drs. M.J.C. Laméris van TasT, projecten voor tastbaar erfgoed, opgesteld. Aan deze omschrijving kunnen geen rechten worden ontleend. Het al dan niet opvolgen van de adviezen/toepassen van de omschrijving en op welke wijze valt geheel onder verantwoordelijkheid van de opdrachtgever c.q. degene die de adviezen opvolgt/de omschrijving gebruikt. Eventuele directe of indirecte gevolgen zijn op geen enkele wijze toerekenbaar aan de adviseur en/of TasT.